

Data

Warszawa
26 czerwca 2026 r.

STANOWISKO KOMITETU ETYKI W NAUCE POLSKIEJ AKADEMII NAUK

z dnia 26.05.2026 r. w sprawie poparcia inicjatywy:

„3% dla Nauki, 100% dla Polski”

Komitet Etyki w Nauce Polskiej Akademii Nauk – wskazując na etyczny wymiar sprawy – zdecydowanie popiera postulaty inicjatywy „3% dla nauki, 100% dla Polski”. Członkinie i członkowie Komitetu podzielają fundamentalne przekonanie, że adekwatne finansowanie badań i szkolnictwa wyższego jest warunkiem koniecznym dbałości o przestrzeganie standardów etycznych w nauce oraz wypełniania zobowiązań społeczności uczonych wobec społeczeństwa.

Nauka jako instytucja społeczna opiera się na zaufaniu, transparentności i odpowiedzialności. Strukturalne zaniedbania sprzyjają erozji postaw moralnych ludzi nauki, prowokują do działań sprzecznych z zasadami etyki w nauce, co zagraża integralności nauki i osłabia jej wartość społeczną.

Brak stabilnego finansowania nauki może zachęcać badaczy i badaczki do podejmowania decyzji sprzecznych z zasadami rzetelnej pracy naukowej: skracania cykli badawczych, ograniczania weryfikacji i replikacji wyników lub rezygnacji z długoterminowych badań podstawowych na rzecz projektów o krótkim horyzoncie czasowym.

Chroniczne niedofinansowanie i presja na szybkie rezultaty stwarzają środowisko sprzyjające patologiom systemowym. Warunki materialnej niepewności mogą sprzyjać takim naruszeniom zasad rzetelności, jak manipulacja danymi, fragmentaryzacja wyników w celu sztucznego zwiększenia liczby publikacji czy wybór periodyków o wątpliwej wiarygodności naukowej i nieetycznych standardach redakcyjnych.

Komitet Etyki w Nauce PAN podkreśla, że godziwe wynagrodzenia dla wszystkich pracowników sektora naukowego (w tym pracowników

Przewodniczący
Komitetu

pawel.lukow@pan.pl

Sekretarz Komitetu

karolina@glowacka.eu

technicznych i administracyjnych), odpowiednie stypendia doktoranckie oraz właściwe nakłady na infrastrukturę badawczą są wymogiem etycznym, a nie jedynie ekonomicznym. Zapewnienie właściwych warunków pracy naukowej to warunek sine qua non skutecznego przeciwdziałania odpływowi talentów i zachowania ciągłości instytucjonalnej nauki.

Komitet Etyki w Nauce PAN wskazuje, że finansowanie nauki to kwestia odpowiedzialności władzy publicznej i zobowiązanie wobec przyszłych pokoleń. Bez stabilnych, przewidywalnych środków na naukę nie ma miejsca na rzetelność, niezależność ani zaufanie, stanowiące fundamenty, na których opiera się nauka i społeczeństwo oparte na wiedzy.

Przewodniczący Komitetu Etyki w Nauce PAN

Prof. dr hab. Paweł Łuków

Komitet przyjął stanowisko jednogłośnie.

Dokument wyraża poglądy Komitetu Etyki w Nauce i nie powinien być utożsamiany ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk